

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

NEYTENDASTOFA

Reykjavík, 06.12.2022
Tilv. 2022/0249 - 0.3.01
MS

Efni: Umsögn Neytendastofu um frumvarp til breytinga á lögum um vexti og verðtryggingu, lögum um neytendalán og lögum um fasteignalán til neytenda (afnám verðtryggingar lána til neytenda), 50. mál.

Vísað er til tölvubréfs, dags. 22. nóvember 2022, þar sem Neytendastofu var gefinn kostur á að koma að umsögn um frumvarp til laga um breytinga á breytingu á lögum um vexti og verðtryggingu, lögum um neytendalán og lögum um fasteignalán til neytenda (afnám verðtryggingar lána til neytenda), 50. mál. Eftirfarandi eru athugasemdir stofnunarinnar við umrætt frumvarp.

Athugasemdir við 5. og 20. gr. frumvarpsins

Í frumvarpinu er farið fram á að hugtakinu „verðbætur“ sé breytt í „önnur gjöld“ í ákvæðum b-liðar 3. mgr. 16. gr. laga nr. 33/2013 annars vegar og 2. tölul. 3. mgr. 36. gr. laga nr. 118/2016 hins vegar. Neytendastofa telur að umræddar breytingar kunni að opna fyrir möguleika lánveitanda á að krefja neytendur um viðbótargjöld sem væru óæskileg fyrir neytendur og þ.a.l. hugsanlega í bága við ákvæði tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins nr. 2008/48/EB um lánasamninga fyrir neytendur. Kunna breytingarnar t.a.m. að leiða til þess að lánveitendur geti krafist neytanda um að greiða lántökugjald af láni þegar hann nýtir rétt til að falla frá lánsamningi eða um greiðslu sérstaks gjalds ef neytandi nýtir þann rétt sinn. Vísar Neytendastofa í þessu samhengi til b. liðar 3. mgr. 14. gr. tilskipunar nr. 2008/48.

Athugasemdir við 7. og 12. gr. frumvarpsins

Neytendastofa sér ekki hvernig það þjóni tilgangi frumvarpsins að afnema núverandi 2. mgr. 14. gr. laga nr. 118/2016 og 3. mgr. 25. gr. laga nr. 33/2013. Núverandi fyrirkomulag styður samræmingu og gagnsæi fyrir bæði lánveitendur og neytendur. Í greinargerð með frumvarpi að lögum nr. 33/2013 kemur eftirfarandi fram: „Lagt er til að Neytendastofu verði falið að birta opinberlega á heimasíðu sinni almennar upplýsingar og dæmi um breytingar á höfuðstól og greiðslubyrði verðtryggðra lána og dæmi um breytingar á greiðslubyrði óverðtryggðra lána. Þetta er gert til að tryggja samræmda upplýsingagjöf á milli lánveitenda.“ Að mati stofnunarinnar er mikilvægt að viðhalda umræddri framkvæmd til að viðhalda framangreindu réttarástandi.

Athugasemdir við 11. gr. frumvarpsins

Í 11. gr. frumvarpsins er lagt er lagt til að 2. mgr. 13. gr. laga nr. 118/2016 orðist svo:

„Lánveitandi eða lánamiðlari skal afhenda neytanda niðurgreiðslutöflu fyrir fasteignalán.“

Telur Neytendastofa að sú framkvæmd að skylda lánveitendur til að veita upplýsingar um niðurgreiðslutöflu við aðstæður þar sem afborganir kunna að vera breytilega, t.a.m. þegar vextir eru beytilegir, kunni að vera villandi fyrir neytendur. Núverandi fyrirkomulag þar sem neytendum er veitt val um að fá aðgang að niðurgreiðslutöflu fyrir önnur lán en þau með fasta vexti, er líklegra til að auka skýrleika. Neytendur sem óska sérstaklega eftir þeim upplýsingum eru líklegri til að gera sér grein fyrir því að forsendur og þar með niðurgreiðslutaflan geti tekið breytingum. Þess má geta að fá gildistöku laganna hefur Neytendastofa ekki borist nein ábending eða athugasemd frá neytendum um að þeir hafi ekki fengið afhenda niðurgreiðslutöflu þegar eftir því er óskað.

Athugasemdir við 16. gr. frumvarpsins

Í 16. gr. frumvarpsins er lagt til að „gjaldeyrisáhættu hans“ sé breytt í „áhættu hans af gengisbreytingum, sbr. 3. tölul. 1. mgr. 21. gr. laga nr. 118/2016. Neytendastofa sér ekki þörf á breytingu á orðalagi ákvæðisins með þessum hætti. Breyting á orðalagi án þess að breyta inntaki ákvæðisins eins og hér um ræðir gæti e.t.v. verið líklegt til að valda ruglingi, enda ákvæðið ekki óskýrt í núverandi mynd og reynsla komin á framkvæmd þess.

Athugasemdir við 18. gr. frumvarpsins

Í c. lið 18. gr. frumvarpsins er lögð til breyting á 2. másl. 4. mgr. 33. gr. laga nr. 118/2016 þannig að í stað orðanna „það gengi sem fram kemur í samningi um fasteignalán“ komi „gengi á lántökudegi.“ Bendir Neytendastofa á að í 1. mgr. 2. gr. reglna Neytendastofu nr. 1295/2020 um upplýsinga- og aðvörunarskyldu lánveitanda vegna fasteignalána til neytenda sem tengjast erlendum gjaldmiðlum segir: „Lánveitandi skal skrá í lánssamningi gengi gjaldmiðils lánsins gagnvart gjaldmiðli þess aðildar-rikis, sbr. 1. tölul. 1. mgr. 4. gr. laga nr. 118/2016, sem neytandi er búsettur í eða, ef um sama gjaldmiðil er að ræða, gagnvart þeim gjaldmiðli sem neytandi ætlar til endurgreiðslu lánsins. Miða skal við gengi eins og það var einum virkum degi fyrir umsóknardag lánsins eða þegar greiðslumat er framkvæmt, eftir því hvort er hagfelldara neytanda.“ Ástæðan fyrir því að reglurnar miða við einn dag fyrir umsóknardag er að Seðlabanki Íslands birtir opinbert viðmiðunargengi fyrir hvern dag kl. 16 og því ekki hægt að afla upplýsinga um gengi dagsins á þeim tíma sem lánaskjöl eru unnin. Það er því ákveðinn ómöguleiki til staðar í tengslum við að tilgreina viðmiðunargengi í lánasamningi fyrir þann tíma. Eðlilegra væri því að styðjast við núverandi fyrirkomulag óbreytt enda komin reynsla á þá framkvæmd og auðvelt að tilgreina nákvæmt viðmiðunargengi þar sem tölurnar myndu liggja fyrir.

Virðingarfyllst
f.h. Neytendastofu

Matthildur Sveinsdóttir

Guðni Már Grétarsson